

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

16.10.2026 г.

В Казанлък изграждат Център за върхови постижения в отбранителни технологии и решения с двойно предназначение

24plovdiv.bg

Проект за изграждане на Център за върхови постижения в отбранителни технологии и решения с двойно - CEDAR, предназначение започват да изпълняват в Казанлък. Той е на стойност около 43,5 милиона евро и се финансира 85 процента от европейската програма "Развитие на регионите - 2021-2027 г." и от ЕС чрез Фонда за справедлив преход, останалите 15 процента от средствата идват от българската държава. Това съобщи днес в Казанлък пред медиите ръководителят на проекта Методи Марков.

Той уточни, че не става въпрос за нов завод за оръжия, а за създаване на високотехнологичен лабораторен комплекс, който ще работи в три научни направления: напреднали материали и енергийни технологии, киберсигурност и цифров жизнен цикъл, както и в горива, задвижване и защитни системи. Те ще бъдат в полза както на отбранителната промишленост, така и на гражданското производство. Кметът на Казанлък Галина Стоянова увери, че общината съдейства за реализацията на проекта от самото начало. Снимка: Ваньо Стоилов

Официални партньори на бъдещия център са БАН, Техническият университет в София, Военният университет във Велико Търново и София Тех парк.

Центърът ще разполага с 8 лаборатории, автономни една от друга. Част от техните разработки ще бъдат в областта на дигиталното развитие на продукти за отбраната, високоенергийни материали и балистика, киберсигурност и изкуствен интелект за отбранителни системи. Предмет на научните търсения ще бъдат и системите за борба с безпилотни апарати, които са особено актуални днес, но и автоматизацията и роботизацията на производствените процеси в отбранителната промишленост, уточни Димитър Кирков, председател на Центъра за върхови постижения в индустрии с двойна употреба, който е и научен ръководител на проекта. В лабораториите ще работят близо 60 души - научен персонал и експерти.

Вече е закупен терен с площ 16,5 декара в източната част на Казанлък, върху който ще бъдат изградени административната сграда на Центъра и лабораториите. Предстои да бъдат обявени около 30 обществени поръчки. За строителството са

осигурени до 10,1 милиона евро, а за оборудването на бъдещите лаборатории - 23 милиона евро. Крайният срок за строителството е краят на 2028 г., после се дава една година за оборудване на лабораториите. Но е твърде възможно те да заработят и по-рано, тъй като, по думите на Кирков, "винаги сме закъснели".

Очакванията са, че отбранителният бизнес ще използва комплекса още от първия ден. Сред предвидените дейности в него са и изпитвания на продукти, като резултатите от тях ще служат като основа за сертификация.

Академичен семинар „Актуални проблеми на науката“: решения в здравеопазването посредством партньорство в Нидерландия

presscenters.com

Темата „Създаване на иновативни решения за преодоляване предизвикателствата в здравеопазването посредством партньорство: опитът на Нидерландия“ представи Ален ван Гул, професор по персонализирано здравеопазване от Университетския медицински център Радбауд, Неймеген, Холандия. Лекцията беше изнесена по време на академичния семинар „Актуални проблеми на науката“, който се проведе на 15 октомври в зала „Проф. Марин Дринов“ на БАН.

Осъзнаването на съвременните предизвикателства и изграждането на общност чрез мултидисциплинарно и международно сътрудничество са ключови за напредъка към пълноценно използване на потенциала на персонализираната медицина и за постигане на реално въздействие върху хората. Лекцията очерта подходите, които са следвани в Холандия за стимулиране на култура на сътрудничество между изследователи и експерти в областта на транслационната медицина, насочени към иновативни решения за преодоляване на предизвикателствата в здравеопазването.

Ален ван Гул е международно признат експерт по приложението на биомаркери в транслационната медицина и персонализираното здравеопазване. През последното десетилетие Ален разширява обхвата на дейността си, за да стимулира допълнително мултидисциплинарното и международно сътрудничество, научните иновации, транслационната медицина и преустройството на изследователски инфраструктури за развитие на нови технологии, използване на данни и изкуствен интелект (ИИ).

Образи на Свети Франциск са изложени в БАН

- Софийски вестник; [p.16](#)

Мултимедийната изложба „Свети Франциск. Историята на едно лице“ бе открита в БАН на 9 октомври. Куратори са Ливия Фикорони и Джулия Фортунато.

Инициативата, лансирана от Министерството на външните работи и международното сътрудничество на Италианската република, е част от богата програма, посветена на историческата фигура на Свети Франциск от Асизи по случай осемстотин години от смъртта му. Историята на светеца е разказана в изображения на различни художници. Те свидетелстват за изключителната близост и широкото разпространение на образа на светеца.

Проектът придружава посетителите в обстойно визуално пътешествие.

Франциск избира да бъде сред хората, близо до най-уязвимите; в природата той разпознава красота, която трябва да бъде ценена и опазвана. Затова неговият образ все още вдъхновява пацифисти и защитници на околната среда, на животните и на всички онези, които виждат в солидарността и социалната справедливост форма на съвместен живот.

В образите идеята за братство надделява над всичко. Тя помага да преодолеем да възстановим хармонията със създаденото от Бог, да се разпознаем като братя, бранещи трайния мир.

В Братислава отбелязват 100 години академично изучаване на български език
delnik.bg

Научна конференция за българо-словашкия межкултурен диалог се открива след броени часове в най-голямото и най-старото висше училище в Словакия – Университета „Коменски“. А от 17:30 в Мойзесовата зала на университета ще започне и празничният концерт „Тайнството на българската полифония“, поднесен от вокалния квартет „Светоглас“ от България. Поводът е 100-годишнината от началото на академичното изучаване на български език в Братислава.

Двудневният научен форум се провежда под патронажа на Н. Пр. Снежана Йовева-Димитрова, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Словашката република, и проф. д-р Мариан Зоухар, декан на Философския факултет на Университета „Коменски“. Българският език е част от Катедрата по славянски филологии на факултета.

„Отбелязването на тази респектираща годишнина е важно за развитието на българистиката по света като цяло“ – отбеляза в интервю за Радио България посланикът на страната ни в Словашката република Снежана Йовева-Димитрова.

„Посолството на България в Братислава се включи активно в подготовката и организирането както на тържествения концерт на квартет „Светоглас“, така и в логистиката на международната научна конференция и на съпътстващите събития в Университета „Коменски“, като например презентирането на специално организирани документални фототипни изложби, посветени на българското културно и историческо наследство, на древните съкровища в България, на паметниците, включени в списъка на ЮНЕСКО. И тези проекти реализираме съвместно с партньори като Института по балканистика с център по тракология към БАН, Държавния културен институт към МВнР, БНР и други. Чрез организирания празник вярваме, че ще засилим интереса към българистиката, затова привличаме и за по-активно участие учениците от българското средно училище „Христо Ботев“ – да се включват в различни съпътстващи инициативи. Те са едни от потенциалните студенти във филологическия факултет на университета“ – изтъкна часове преди да бъде открит научният форум „Българско-словашки межкултурен диалог“ в Университета „Коменски“ посланик Снежана Йовева-Димитрова.

Масштабното научно събитие по случай 100 години българистика в Словакия включва поредица от лекционни и дискусийни сесии, провеждани паралелно в различни зали на Философския факултет на висшето училище.

На обсъждане ще бъдат подложени теми като историята, развитието и бъдещето на академичното изучаване на българския език в чужбина, литературните взаимодействия между България, Словакия и останалия славянски свят. Ще бъдат представени и етноложки проучвания за българската общност в Словакия, както и други въпроси от двустранен и международен научен интерес.

На въпроса ни, как връзките на български и словашки учени рефлектират на двустранните отношения между България и Словакия, Снежана Йовева-Димитрова заяви, че между българската и словашката академия на науките има много добро и дългогодишно партньорство.

”То е в резултат на междуакадемични договори и предстои да се актуализира съвсем скоро – продължава посланикът ни в Словашката република. – Само преди няколко месеца в София на официално посещение беше председателят на Словашката академия на науките проф. Мартин Венхарт и се срещна с проф. Евелина Славчева, като беше обсъдено именно актуализирането на междуакадемичния договор. Обсъдена беше и темата за обмяната на опит и за връзката между наука и бизнес. Трябва да кажем, че българските учени са ясно разпознаваеми сред словашката академична общност, участват в различни проекти

по европейски и други програми. Така например, по програма „Еразъм“ участват много активно и студенти, а всичко това допринася за връзките между словашки и български изследователи, студенти и академична общност”.

Пред Радио България Н. Пр. Снежана Йовева-Димитрова говори и за недостатъчно използвания потенциал в двустранните отношения между България и Словакия, за ролята на българското посолство за по-доброто представяне на България в Словакия и за развитието на Българския културен институт в Братислава, който през ноември ще навърши 55 години от своето създаване.

Цялото интервю с ръководителя на дипломатическата ни мисия в Словашката република очаквайте идните дни в програмите на БНР и Радио България.

Мариян Карагьозов: Никой не може да обезпечи търговското корабоплаване, ако атаките продължават

dnesplus.bg

„Турция следи внимателно акваторията на Черно море. Голяма част от постъпващата в НАТО информация се дължи на турското разузнавателно осигуряване. Но е ясно, че нито една страна не може да обезпечи търговското корабоплаване, ако тези атаки продължават и от украинска, и от руска страна“. Това коментира пред БНР Мариян Карагьозов от Института за балканистика към БАН. „Турция е важен член на НАТО, но България има едно друго предимство - че България е член на Европейския съюз. В този смисъл двете държави биха могли да допълват взаимно усилията си в Брюксел от страна на България и по линия на НАТО - трите натовски и черноморски страни - България, Румъния и Турция“, подчерта той. В предаването "Хоризонт до обед" Мариян Карагьозов изтъкна още, че турски кораби с турски екипаж под турски флаг или с турски собственици са обект много по-често и от доста по-дълго време на атаки: „Ескалацията в Черно море започна през лятото на тази година и корабите, които плават в източната част на Черно море, близо до Грузия и до Турция, най-често търгуват с Русия и те са обект на украински атаки, а корабите, които плават в другата част на морето, близо до България и Румъния, са обект на атаки от руската страна. Така че от началото на тази ескалация има доста атакувани турски кораби“. Той подчерта, че турската позиция никога не е била за абсолютна подкрепа за Украйна: "Абсолютна подкрепа за украинската териториална цялост - да, военна подкрепа за Киев - да. Но същевременно Турция никога не е прекратявала търговските, политически, енергийни и други контакти с Москва. Тези контакти бяха на много високо ниво

през цялото време. Турция не се присъедини към едностранните западни санкции, тъй като тя има принципна позиция за присъединяване единствено към санкции, които са одобрени от ООН и от Съвета за сигурност. Турция не затвори въздушното си пространство. Това беше един доста деликатен баланс. Сътрудничеството с Украйна във военнотехническата сфера продължава, но това не пречеше Турция да извика в последните месеци например украинския посланик след атаки с дронове срещу турски съдове в Черно море. Така че турската позиция остава на отчитане и защита преди всичко на турските национални интереси".

По следите на учениците. Кирило-методиевският маршрут в България

dnesbulgaria.com

На 19 – ти октомври, по повод предстоящия Ден на народните будители, РИМ – Бургас представя изложбата „По следите на учениците. Кирило-методиевският маршрут в България – част от европейския културен маршрут на Съвета на Европа“. Тя не случайно ще се открие в деня, в който Българската православна църква почита паметта на преподобни Йоан Рилски Чудотворец. На тази дата през 1909 г. е честван за първи път Денят на народните будители.

Може да прочетете повече за нашата нова рубрика "10 гастрономически минути с Мая" тук.

„По следите на учениците. Кирило-методиевският маршрут в България – част от европейския културен маршрут на Съвета на Европа“ представя част от местата на паметта двамата солунски братя и техните ученици по българските земи като опорни точки за разработването на българския дял от културния маршрут „Пътят на Кирил и Методий“, сертифициран от Съвета на Европа през 2021 г.

Изложбата е плод на усилията на проф. д-р Славия Бърлиева и д-р Елка Златева, учени от Кирило-Методиевския научен център (КМНЦ) при Българската академия на науките и е реализирана с финансовата подкрепа на Министерството на културата на Република България. Тя е създадена в перспективата на интердисциплинарния характер на проучванията на КМНЦ върху кирило-методиевската традиция и християнската култура през различните епохи като едни от основните феномени на българската идентичност. Целта ѝ е да представи на по-широка публика първоучителите и техните ученици, които са част от историческия и културен контекст, в който се формира българската национална памет и са неразривно свързани с историческото ни развитие.

Откриването на изложбата ще бъде съпътствано от лекция на тема „Буква – слово – образ: Как иконите разказват за делото на светите братя Кирил и Методий“, поднесена от гл. ас. д-р Тотка Григорова, учен от КМНЦ при Българската академия на науките и преподавател в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Правителството няма комфорта да приоритизира, затова дава по нещо на всеки

bnrnews.bg

Управляващите не са достигнали до комфорта да приоритизират и затова дават по малко на всеки.

Това каза пред БНР д-р Димитър Събев, икономист в Института за икономическа изследвания при БАН.

" В икономиката не работят нещата така - да дадеш на всекиго по един грош и да се оправя, а по-скоро трябва да се изберат малко неща, в които трябва да се вложи малко повече . Но когато избереш малко неща, другите казват защо не са избрани те. Това вече е въпросът за приоритизирането и за налагането на управленската визия. Явно правителството не е стигнало до такъв момент - да се чувства толкова комфортно, че да може да избира, и иска да бъде добро към всички".

Той обясни обаче, че ако се режат много разходи и започнат да се "затягат коланите", ще се задуши икономиката :

"Без да прави никакви чудеса и никакви твърде големи стъпки, икономиката на България нараства с по 2,5% годишно. Когато това се натрупа за дълъг период, е чувствителен напредък, който е факт за последните 10 години".

По думите му правителството не иска да вдигне данъците и е принудено да събере отнякъде необходимите средства:

" Подкрепям въвеждането на данък върху свръхпечалбите , но защо и в други сектори не се прави, а само за банките , защото секторът с добив на полезни изкопаеми - злато, мед, където компаниите правят стотици милиони свръхпечалби заради скока на цените на металите на световните борси, но постоянно минават метър. Трябва да бъде обложен и секторът на горивата и въобще, свързан с въглеродната икономика . Дори да не бъде 33% данък "свръхпечалба", а 20% да се добави, поне 100 млн. евро могат да дойдат, говоря за рафинерията в Бургас, бензиностанциите, топлофикациите и т.н."

Според Събев по отношение на МРЗ в бюджета за 2027 г. "нещата са добре" :

"България се движи в едни норми, които са в правилна посока. Не е много добре МРЗ у нас да е по-ниска от Сърбия и Черна гора. Увеличение трябваше да има и то не трябваше да е много голямо, нито много малко . Нещата са добре по отношение на МРЗ".

Интервюто на Снежана Иванова с Димитър Събев в предаването "12+3" можете да чуете от звуковия файл.

Центърът по хидро- и аеродинамика отбеляза 50 години дейност с международен научен форум

industryinfo.bg

На 8 октомври 2026 г. своята 50-та годишнина отбеляза Центърът по хидро- и аеродинамика (ЦХА) към Института по металознание, съоръжения и технологии "Акад. Ангел Балевски" при Българската академия на науките (БАН). По този повод ЦХА бе домакин на международен научен форум на тема "Място на съвременните хидро- и аеродинамични изследвания в развитието на българската икономика и приносът на ЦХА в този процес". Събитието се проведе под патронажа на чл.-кор. Евелина Славчева – председател на БАН.

Във форума взеха участие председателят на Европейския съвет за приложни морски изследвания (ЕСМАР) и партньори от Швеция, Белгия, Дания, Великобритания и Гърция, представители на БАН, областният управител на Варна и заместник-кметът по култура и образование на община Варна, представители на университети от Варна, Турция и Тайван, както и на морската индустрия.

Форумът бе открит от ръководителя на ЦХА доц. д-р мат. Николай Марков, който представи развитието на Центъра и приоритетите за неговото бъдеще. Той подчерта, че висококачествената експериментална база, квалифицираните специалисти и международните партньорства са позволили на Центъра да съхрани своя потенциал и продължава да повишава ефективността, автоматизация и непрекъснато обучение. Акцент бе поставен и върху сътрудничеството с ЕСМАР, с Висшето военноморско училище, Техническият университет във Варна и Института по океанология при БАН.

Проф. д-р Маргарита Попова – научен секретар на направление "Нанонауки, нови материали и технологии" в БАН, отправи поздравителен адрес от чл.-кор. Евелина

Славчева, която определя половинвековната история на Центъра като "вдъхновяващ пример за успешното съчетаване на смели научни визии, мащабно мислене и високи технологии" и поставя акцент върху високия професионализъм на поколенията български и чуждестранни изследователи и инженери, "благодарение на който се реализират сложни и иновативни проекти в полза на индустрията, екологията, отбраната и националната сигурност".

"Българската академия на науките се гордее с постиженията на екипа на Центъра по хидро- и аеродинамика във Варна, с приноса му към съвременната приложна наука и с ролята му на авторитетна школа за подготовката на млади специалисти", се посочва още в поздравителния адрес на чл.-кор. Евелина Славчева. За "забележителните резултати" Центърът по хидро- и аеродинамика бе отличен от ръководството на БАН с Почетен златен плакет.

Уникална находка в Перник: икони на Богородица се оказаха скрити в кориците на книга от XIX век

viaranews.com

Неочаквано откритие на две старинни икони, скрити във вътрешната страна на кориците на богослужерна книга от началото на XIX век, е сред акцентите на Деня на отворените врати в Държавен архив – Перник. Изображенията са установени при реставрацията на миней за месеците септември и октомври, датиран приблизително между 1800 и 1830 г., и представляват ценна находка с потенциална историческа и художествена стойност.

Едната икона изобразява "Св. Богородица Небесна царица" и носи надпис на гръцки език, а другата представя Богородица с Младенеца. Според консултация с изкуствоведи от Института за изследване на изкуствата при БАН вероятно става дума за домашни икони, част от триптих, създадени в края на XVIII или началото на XIX век и впоследствие вградени в кориците на книгата.

Изображенията са открити при спасителни реставрационни дейности, извършени от експерти на специализираната национална лаборатория към Държавна агенция "Архиви". Иконите са рисувани с темпера върху грунд, без платно, и са лакирани с колофон. Откритието е включено в таблото на Държавен архив – Перник в юбилейната национална изложба на Държавна агенция "Архиви" – "Находки на паметта: неочаквани архивни открития".

Държавен архив – Перник отбелязва професионалния празник на българските държавни архиви и 75-ата годишнина от създаването им с Ден на отворените врати в читалнята. Събитието е посветено и на честванията на Света Петка – духовна покровителка на общините Брезник и Трън.

За първи път в оригинал пред посетителите са показани и реставрираните старопечатни богослужебни книги от фонда на храм “Св. Петка“ в трънския квартал “Бариници“. Допълнително откритите при реставрацията приписки повишават историческата стойност на изданията като свидетелства за времето преди Освобождението и създават възможности за бъдещи изследвания.

В първите часове на инициативата читалнята посрещна представители на медиите. Бяха представени отчет и анализ на дейността през първите шест месеца на юбилейната година, потребителските търсения, броят на изготвените копия на архивни документи и тенденцията към увеличаване на заявките за дигитални копия.